

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาการศึกษาในโลกยุคปัจจุบัน จะทำการพัฒนาเฉพาะในด้านการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเดียวนั้น คงจะเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ไม่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนได้ครบถ้วนและสมบูรณ์เพียงพอต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การสอนต้องพร้อมไปด้วยการเรียนจากบทเรียน และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และสามารถนำประสบการณ์นั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ อีกทั้งยังสามารถนำไปเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ ที่สำคัญที่สุดคือความยั่งยืนของความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคล

การดำเนินโครงการส่งเสริมงานเกษตรพื้นฐานโรงเรียนชนบทระยะที่ 2 ของโครงการเพื่อเด็กไทย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ นับได้ว่าเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทั้งทางด้านการศึกษา และการพัฒนาทางด้านประสบการณ์ของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ที่สามารถจะนำไปพัฒนา เผยแพร่ ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างยั่งยืนได้

การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมงานเกษตรพื้นฐานโรงเรียนชนบทระยะที่ 2 ของโครงการเพื่อเด็กไทย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ได้ดำเนินการมาแล้วเป็นเวลา 1 ปี ซึ่งมีกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินไป เช่น การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ ไก่เนื้อ ไก่พื้นบ้าน การเลี้ยงปลา การเลี้ยงกบ การปลูกพืช และนอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องแล้ว ยังสามารถนำผลผลิตของกิจกรรมที่ทำไปเป็นอาหารกลางวัน เพื่อเป็นการช่วยเสริมสร้างอาหารให้ครบถ้วนของนักเรียน ในโรงเรียนได้ อีกทั้งสามารถนำกลับไปปฏิบัติที่บ้านเพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองในการลดค่าใช้จ่ายในส่วน of ค่าอาหารอีกด้วย

จากมติของกรรมการโครงการเพื่อเด็กไทย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ได้มีมติจากการประชุมร่วมกันในความต้องการที่จะประเมินผลโครงการดังกล่าว ซึ่งการประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการส่งเสริมงานเกษตรพื้นฐานโรงเรียนชนบท (ระยะที่ 2) ที่ได้ดำเนินงานมาครบกำหนดในเดือนมีนาคม 2541 ด้วยเหตุนี้ โครงการเพื่อเด็กไทยจึงได้ทำการประเมินผลโครงการส่งเสริมงานเกษตรพื้นฐานโรงเรียนชนบทเพื่อทราบผลของการดำเนินงาน โดยเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมที่ทำจริงกับวัตถุประสงค์ว่ามีความสอดคล้องหรือเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ และเพื่อแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงแผนการดำเนินงานของโครงการเพื่อเด็กไทยในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

1. ประเมินผลโดยเปรียบเทียบการดำเนินงานที่แท้จริงกับวัตถุประสงค์ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่
2. ประเมินผลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมงานเกษตรพื้นฐานชนบท
3. ประเมินความยั่งยืนของโครงการ

ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินผล

1. ทำให้ทราบผลของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมงานเกษตรพื้นฐานโรงเรียนชนบท
2. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขแผนการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมงานเกษตรพื้นฐานโรงเรียนชนบทในอนาคตต่อไป
3. ทำให้สามารถสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะกรรมการโครงการเพื่อเด็กไทยกับครูและนักเรียนในโรงเรียนชนบท
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการขยายโครงการต่อไปในอนาคต

ระเบียบวิธีการประเมินผล

ขอบเขตในการประเมินผล

การประเมินผลโครงการส่งเสริมงานเกษตรพื้นฐานโรงเรียนชนบทในครั้งนี้ เน้นการประเมินผลเฉพาะกิจกรรม/โครงการที่ได้ดำเนินการในปี 2540 ที่อยู่ภายใต้การประสานงานของโครงการเพื่อเด็กไทย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ซึ่งในการประเมินครั้งนี้ จะทำการประเมินเฉพาะโรงเรียนที่ยังดำเนินการโครงการดังกล่าวอยู่ และสามารถที่จะเห็นเป็นรูปธรรมได้ในขณะที่ทำการประเมิน

วิธีการประเมินผล

การประเมินผลครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการประเมินผลแบบ CIPP (Context - Input - Process - Product Model) ตามแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม การได้มาซึ่งข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นการติดตามงานในโรงเรียน การพูดคุยกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเช่น ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูใหญ่ และคณะกรรมการโครงการเพื่อเด็กไทย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้ด้วยเพื่อความเหมาะสม

กลุ่มตัวอย่างในการประเมินผล

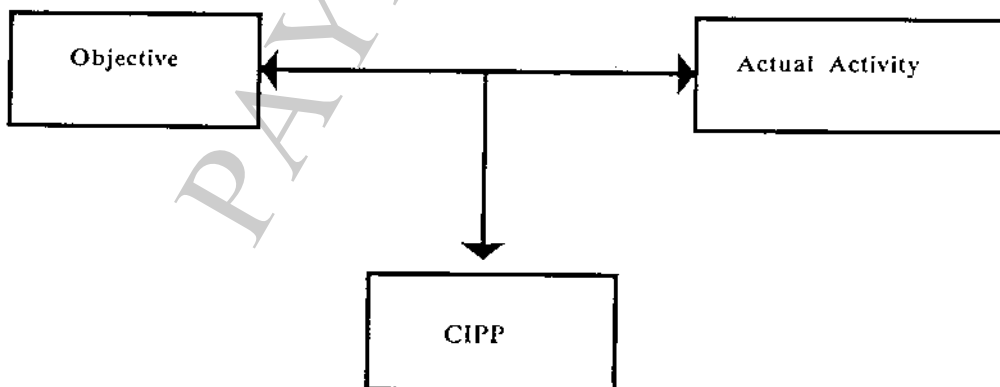
ในการประเมินผลครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ครูผู้รับผิดชอบโครงการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และคณะกรรมการโครงการเพื่อเด็กไทย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองเด็กนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้เก็บรวบรวมจาก การเข้าพื้นที่ที่ดำเนินโครงการ คือ โรงเรียนจำนวน 20 โรงเรียน ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต๋อยสะเท็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยสัมภาษณ์จาก ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูใหญ่ และผู้ประสานงานโครงการ จากโครงการเพื่อเด็กไทย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองเด็กนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และเก็บจากกิจกรรมต่างๆ ที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะที่เก็บข้อมูลเพื่อการประเมินผล โดยเฉพาะครูที่รับผิดชอบโครงการจะต้องกรอกแบบสอบถามที่คณะผู้ประเมินและคณะกรรมการโครงการเพื่อเด็กไทย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ จัดทำขึ้นเพื่อนำไปเป็นส่วนประกอบในการประเมินด้วย

ระเบียบวิธี CIPP ที่ใช้ในการประเมินผล

การวิจัยประเมินผล โครงการส่งเสริมงานเกษตรพื้นฐานโรงเรียนชนบทระยะที่ 2 ในครั้งนี้ผู้ประเมินผลได้ใช้ วิธีการเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมที่ทำจริงกับวัตถุประสงค์ว่ามีความสอดคล้องหรือเป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร รวมทั้งพิจารณาถึงสาเหตุและอุปสรรคที่ทำให้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยวิธีประเมินจะเลือกใช้วิธีการประเมินผลแบบ CIPP แสดงดังภาพ

แนวคิดที่ใช้ในการประเมินผล : กรอบการประเมินผลนี้ได้ปรับปรุงแนวคิดและรูปแบบการประเมินผลแบบ CIPP (Context - Input - Process - Product Model) ตามแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam เป็นหลัก

1. การประเมินวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของโครงการ สอดคล้องกับแนวคิดในการทำกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนหรือไม่ อย่างไร

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น

2.1 เนื้อหาของโครงการ

2.1.1 โครงการได้มุ่งเน้นเนื้อหาสาระอย่างไรและผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่อย่างไร

2.2 การประเมินด้านบุคลากร

2.2.1 โครงการนี้มีบุคลากรจากแหล่งใดมาร่วมปฏิบัติ

- จำนวนครู จำนวนโรงเรียน
- นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ (จำนวนคน จำนวนโรงเรียน)
- วิทยากรในการอบรมจากหน่วยงานใด
- กลุ่มชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ

2.3 งบประมาณ

2.3.1 โครงการนี้ใช้งบประมาณในจำนวนเท่าใด มีการจ่ายเงินไปในทางใดบ้าง

2.3.2 มีอุปสรรคในการใช้งบประมาณอย่างไร

2.4 วัสดุที่ใช้ในโครงการ (สิ่งมีชีวิต)

2.4.1 แหล่งวัสดุที่ใช้ในโครงการมาจากไหน

2.4.2 วัสดุที่ใช้มีความเพียงพอหรือไม่อย่างไร

2.4.3 อุปสรรคในการจัดหาวัสดุมีหรือไม่ อย่างไร

2.4.4 คุณภาพของวัสดุที่ใช้มีมากน้อยเพียงใด

2.5 วัสดุ / ครุภัณฑ์

2.5.1 แหล่งวัสดุที่ใช้ในโครงการมาจากแหล่งใด

2.5.2 วัสดุที่ใช้มีมากน้อยเพียงใด หรือไม่อย่างไร

2.5.3 อุปสรรคในการจัดหาวัสดุมีหรือไม่ อย่างไร

2.5.4 อายุการใช้งานของวัสดุและครุภัณฑ์ที่ใช้ในโครงการยาวนานหรือไม่

2.6 สถานที่ดำเนินโครงการ / อบรม

2.6.1 ดำเนินโครงการภายในหรือภายนอกโรงเรียน

- 2.6.2 มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการมีหรือไม่ อย่างไร
- 2.6.3 การสนับสนุนการดำเนินโครงการและการฝึกอบรมมีหรือไม่ อย่างไร ได้รับการสนับสนุนจากที่ไหน
- 2.7 ระยะเวลา
 - 2.7.1 ระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการเป็นอย่างไร (ระยะสั้น ระยะยาว)
 - 2.7.2 ปัญหาและอุปสรรคของระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการมีหรือไม่ อย่างไร
- 2.8 ผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 2.8.1 ความสนใจของผู้เข้าร่วมโครงการมีหรือไม่ อย่างไร
 - 2.8.2 ความพร้อมของผู้เข้าร่วมโครงการมีหรือไม่ อย่างไร
 - 2.8.3 ความพร้อมในการปฏิบัติและสนับสนุนของผู้เข้าร่วมโครงการมีหรือไม่ อย่างไร
- 3. การประเมินกระบวนการ
 - 3.1 โครงการนี้มีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างไร (โดยใช้ข้อมูลจากการเข้าไปสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ดังกล่าว)
 - 3.2 โครงการนี้มีการติดต่อประสานงานกันอย่างไรระหว่างครู นักเรียนและชุมชน
 - 3.3 โครงการนี้ใช้กิจกรรมใดบ้างและมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร
 - 3.4 โครงการนี้มีอุปสรรค/ข้อขัดแย้ง ในการติดต่อประสานงานอย่างไรบ้าง
 - 3.5 โครงการนี้ดำเนินตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร
 - 3.6 โครงการนี้ดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานและระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร